לעילוי נשמת הר׳ אברהם יוסף שמואל אלתר בן הר׳ טוביה ז״ל

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

Shabbos Parshas Ekev - שבת קודש פרשת עקב
July 27, 2002 - יח׳ מנחם אב תשס״ב

לכל זמן ועת .....(Monsey, NY)

הדלקת נרות- 8:02 * שקיעה/יום השבת - 8:19
זמן קריאת שמע/מ״א - 8:49 צאת הכוכבים/מעריב- 9:09
זמן קריאת שמע/גר״א - 9:25 לשיטת רבינו תם - 9:31
*מי שמדליק מוקדם, אין לאחר מזמן עצם קבלת השבת (משיאמר מזמור שיר)

מדעת עליון

ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש וגו׳ (ח-ח)

איתא בגמ׳ (ברכות מ.) כל המוקדם בפ׳ זה מוקדם לברכה ע״כ. ר״ל שאם מונחים לפנינו ב׳ מינים מז׳ מינים אלה שנשתבחה בהם ארץ ישראל, צריך להקדים ולברך על המוקדם בפסוק זה. דהיינו, על חטה קודם לשערה, ושערה קודם לגפן, וכהנה. ומבואר שם בגמ׳ שמה דכתי׳ ב׳ פעמים בקרא ״ארץ״, אמרינן שה״ארץ״ השני הפסיק הענין, היינו שצריך לברך על זית קודם לשערה, שהרי זית ראשון ל״ארץ״ הב׳ בפסוק משא״כ שערה רק שניה ל״ארץ״ קמא בפסוק, ונמצא שאין הארץ משתבחת בשערה כ״כ כמו בזית. אבל חטה קודמת לזית כיון שחטה ראשונה ל״ארץ״ קמא בקרא וזית רק ראשון ל״ארץ״ בתרא. ועל דרך זו שערה קודמת לדבש ודבש קודם לגפן וכו׳ . וקשה הלא אפשר היה לסדר את המינים באופן הראוי, כלומר, חטה, זית, שערה, דבש, גפן, תאנה ורמון ולא היה צורך לכתוב עוד פעם בקרא ״ארץ״?

ותירץ **הצל״ח, הגמו״ר יחזקאל לנדא זצ״ל,** שאם היו מסודרים כראוי בלא ה״ארץ״ בתרא, היינו אומרים שיש למינים אלה שנשתבחה בהם א״י דין קדימה בברכות רק נגד שאר מינים אבל לא לזה נגד זה, בגלל שא״א לכותבם בבת אחת ואין ראיה שהמוקדם בקרא מוקדם לברכה וזה חשוב יותר מזה. אולם מכיון שהפסיק באמצע וכתב שנית ״ארץ״, מוכח מזה שיש חשיבות למין הסמוך יותר ל״ארץ״ כלומר, שהארץ משתבחת בה יותר. וכן למין הסמוך ל״ארץ״ קמא וכדרך זו, ומש״ה הוצרך לומר ״ארץ״ בתרא.

ממרים הייתם עם ה׳ מיום דעתי אתכם וגו׳ (ט-כד)

איתא בבעל הטורים וז״ל ״הפי׳ מתחיל במ״ם (ממרים) ומסיים במ״ם

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם (יא-כא)

The *gemara* (ברכות ח.) relates that when R' Yochanan was told that people in *Bavel* live to a ripe old age, he was surprised. "That is strange," he said, "How can this be? The *Torah* clearly stipulates, *'In order that your days and the days of your children will increase on the land that Hashem promised to your ancestors.'* How could people who live in other countries and not *"On the land that Hashem promised"*, merit a life of longevity?" But when he was told that these people arise early in the morning to study *Torah* and continue to do so late into the night, he was able to understand how they merited this blessing.

The *Rhiziner Rebbe*, **R' Yisroel of Rhizin ZT"L** interpreted this *gemara* in an enlightening manner. The number of years that a person lives is not in his own hands, however, whether one's life is to be considerd long or short is altogether a product of his own discretion. How so? Because a lazy person who rises late in the morning and retires early in the evening, sleeping away most of his life, has very few days of actual living to his credit, regardless of how many years he has occupied space on this world. On the other hand, one who rises early and is productive all throughout the day and into the nighttime hours, he is actually lengthening his days. This is the kind of longevity that the *gemara* is referring to.

הוא היה אומר.....

R' Raphael of Emden ZT"L would say:
"Guard well your spare moments for they are like uncut diamonds. Discard them and their value will never be known. Improve them and they will become the brightest gems in a useful life."

A Deep and Intuitive Individual once said:
"Although to the whole world, you may be just one person, to one person you may be the whole world!"

R' Menachem Mendel of Kotzk ZT"L would say:
"A simple shoemaker, who spends all his time and expends all his energies on producing and fixing shoes, is an unusual man indeed. While most people put their feet into their shoes, he puts his head into his shoes!"

MANY THANKS TO RABBI AND MRS AHARON GABIOFF FOR SPONSORING THIS ISSUE

For all inquiries and הערות, please call 845-282-9081 or E-mail: TorahTavlin@aol.com

(אתכם) לומר לך שכל מ׳ שנה שהייתם במדבר ממרים הייתם עכ״ל. והדברים תמוהים, שהרי כידוע הקדימו ישראל נעשה לנשמע וקבלו את התורה במדבר ועלו למדריגות גבוהות עד מאד, וא״כ איך שייך לומר ש״ממרים הייתם״ כל המ׳ שנה שהיו במדבר?

אלא ביאר **הגמו״ר זלמן סורוצקין זצ״ל, בס׳ אזנים לתורה,** שמבואר בדפוסים שונים של החומשים שהמ״ם של ״ממרים״ היא קטנה. ואולי באה בזה האות הקטן לרמז שלא כל הארבעים שנה ממש המרו בני ישראל, כאשר כן היה במציאות. ואפשר להוכיח, שאם נקח מ״ם הראשון מ״ממרים״ (שע״ז מראה הקטנות), תשאר המלה ״מרים״, שמלמדנו שבני ישראל היו מורים לכל גויי הארצות שע״י הניסים שעשה השי״ת לישראל בצאתם ממצרים, הכירו אומות העולם את הקב״ה. וכמו שאמר יתרו כשבא אל המדבר, ״עתה ידעתי כי גדול ה׳ מכל האלקים״. וזהו מה שנאמר בקרא ״ממרים הייתם עם ה׳ ״, ר״ל, שבעזרת ה׳ ונפלאותיו עמנו, היתה לכלל ישראל לעתים היכולת להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, ללמד לכל האומות מציאות השי״ת.

מעשה אבות....סימן לבנים

הוא תהלתך והוא אלקיך אשר עשה אתך את הגדולות ואת הנוראות (י-כא)

The story is told of the great *Chacham*, **R' Chaim Pilagi ZT''L,** the *Rov* of Izmir, who took it upon himself to build a sophisticated, state-of-the-art hospital in his community to serve his constituents, and which would be run according to *halachah*. His fund-raising campaign brought him to Senior Lionne Adot, one of the wealthiest members of the community, who donated a generous sum towards the project. The rabbi wrote him a letter thanking him for his support and asked him to make a personal request to Baron Rothschild - with whom he conducted business dealings - to contribute towards the construction of the Jewish hospital. Senior Adot faced a serious dilemma. The accepted protocol in the world of commerce is to maintain total separation between business and charitable contributions. The generous baron might become upset with him, for taking advantage of their business relationship for the sake of a donation. He might then discontinue his business dealings with Senior Adot. Then, nothing will have been accomplished - the donation will not be given, and he himself will be personally harmed.

He went to the *Chacham*'s house to excuse himself from granting the rabbi's wish. The rabbi heard his emotional plea. After Senior Adot concluded his remarks, the rabbi asked, "Tell me, did you read my letter?"

Senior Adot was taken aback by the question and quickly responded, "Of course - down to the last word!" "I know you read until the last word - but did you read the first words?" continued the rabbi.

"Of course!" answered Senior Adot. "So how did the letter begin?" inquired the rabbi. "Dear ..." the Senior began quoting.

"You see, you did not read the letter from the beginning," interrupted the rabbi. "When I wrote this letter, I started it with the acronym for, *B'ezras Hashem - With Hashem's help*. This is to demonstrate that I trust in Divine assistance, and in this way His help is guaranteed. The *posuk* tells us ״הוא תהלתך״ - *"He is your glory"* - if His holy name and glory is commonplace in your mouth, then will come the continuation of the *posuk*, *"He performs for you all these wonders and miracles"*. Thus, you will come to see His salvation first-hand, with your own eyes." Senior Adot overcame his hesitation and turned to his colleague, Baron Rothschild, to ask for his support in the building campaign. The philanthropist responded favorably to the request and donated a generous sum to the complex.

TORAH GEMS

ואכלת ושבעת וברכת את ה׳ אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך וגו׳ (ח-י)

One who eats and does not make a blessing *thanking Hashem* for the food, is comparable to an animal. Not only that, writes **R' Yaakov Abuchatzera ZT''L,** but even one who eats like an animal will have a very hard time making a *berachah* like a Jew. Indeed, one must remember *Hashem* even when he eats, ensuring to speak words of *Torah* at the table and sense that he is eating at the sacred table of *Hashem*. Only in this manner can he recite a *berachah* with the proper concentration and sense of closeness to *Hashem*.

This is alluded to here in our *posuk*: ״ואכלת ושבעת וברכת את ה׳ אלקיך״ - *"You will eat, be satiated and bless Hashem your God."* The name of Hashem - ״אלקיך״ - *"Your God"* - has the same letters and *gematria* of 66, as the word ״אכילה״ - *"Eating"*. Thus, when reading this *posuk,* it can be read in another light: *"You will eat, be satiated and bless Hashem (while you are) eating"*, indicating that if *Hashem* is before you even as you eat, then you may recite a *berachah*. However, when one eats like an animal - אכילה גסה - and other forms of waste and degradation of food, he is not placing *Hashem* before him and as a result cannot make a true blessing. Thus, the *Torah* continues, *"Be careful lest you forget Hashem, your God"*.